

ІВА́НІВКА (до 1946 — Янишівка) — село Ставищенського району [Київської області](#). Знаходиться на правому березі р. Тарган (притока *Росі*, бас. [Дніпра](#); на лівому березі — с. Багатирка, яке підпорядк. Іванів. сільс. раді), за 12 км від райцентру, за 123 км від Києва, за 40 км від м. Біла Церква та за 25 км від залізнич. ст. Жашків. Пobl. проходить автомагістраль Київ–Одеса. Площа 4,63 км². Насел. 1300 осіб (2001), переважно українці. В околицях І. 1949 досліджено великий курган доби ранньої та пізньої бронзи (3 — поч. 1-го тис. до н. е.). За нар. переказами, назва села походить від прізвища перших поселенців — 3-х братів Янишівських. Вперше згадується 1750, коли жит. І. взяли активну участь у гайдамац. русі. 1774 Янишівка перейшла у власність корон. гетьмана К. Браницького. Після 2-го поділу Польщі 1793 — у складі Рос. імперії. За адм. поділом 19 ст. входила до Таращан. пов. Київ. губ. Крім українців, тут здавна проживали поляки, а також литовці, татари та ін. У серед. 19 ст. у Янишівці мешкало 1755 осіб, з яких бл. половини — польс. шляхта. 1857 у селі за матеріал. підтримки В. Браницького збудовано нову дерев'яну церкву Покрови Пресвятої Богородиці, а 1860 при ній відкрито школу, яку 1864 відвідувало 60 хлопчиків і 16 дівчаток, а 1915 — відповідно 51 і 49. Покров. парафією 1853–89 завідував батько фольклориста, хор. диригента, засл. арт. СРСР [П. Демуцького](#) (народився в Янишівці). Розташ. на шляху з Білої Церкви до Криму, село зростало за рахунок переселенців. 1869 вихідцями з Янишівки та с. Ріжки (нині Таращан. р-ну Київ. обл.) засн. с. Новокиївка (нині Каланчац. р-ну Херсон. обл.). 1871 у селі Браницькими створ. кінний завод, який діяв до 1918 і був відомий своїми породами: перед 1-ю світ. війною

налічував 14 кобил. араб. породи. Янишів. коней неодноразово відзначено на виставках як у Рос. імперії, так і за її межами. Також на Янишів. кінному заводі були кобили англо-араб. та жеребці англ. порід. 1896 відкрито однокласну, а 1908 — двокласну школу. 1897 у Янишівці мешкало 3053, 1915 — бл. 2,4 тис. осіб. На поч. 20 ст. діяли також паровий млин, 5 вітряків і 3 кузні, за 5 км від села функціонувала економія Браницьких «Холодний Яр». У 1918–20 влада неодноразово змінювалася. Під час голодомору 1932–33 померли бл. 1500 янишівців. Мешканці Янишівки зазнали сталін. репресій. Від 18 липня 1941 до 2 січня 1944 — під нім.-фашист. окупацією. Діяло підпілля. На фронтах 2-ї світової війни загинуло 168 жит. села, понад 280 за бойові подвиги удостоєно нагород. 1962–65 — у складі Тетіїв. р-ну Київ. обл. Від поч. 1970-х рр. до серед. 2000-х рр. у І. функціонував свинокомплекс (у 1980-х рр. у ньому відгодовували щорічно бл. 8 тис. голів). Нині працює відділок (у рад. часи — потуж. комбікорм. завод) ТОВ «Інтерагроінвест». В І. — заг.-осв. школа, дитсадок, Будинок культури, дільнична лікарня. У Богатирці — церква архістрати́га Михаїла (1-а пол. 18 ст.). Встановлено пам'ятник воїнам-односельцям, які загинули під час 2-ї світової війни, пам'ятний знак жертвам голодомору 1932–33. Серед видат. уродженців також — лікар-уролог, хірург [В. Карпенко](#), вчений-селекціонер [Ф. Лесик](#), економіст, чл.-кор. ВАСГНІЛ [О. Сторожук](#); кінорежисер, сценарист, засл. діяч мистецтв України [С. Клименко](#); учасник демократ. руху в СРСР, політв'язень [Г. Куценко](#). В І. минули дит. і юнац. роки економіста, дипломата, чл.-кор. НАНУ [О. Білоруса](#) та політ. діяча [В. Сівковича](#). У Багатирці народився укр. і польс. громад.-політ. діяч Ю.-Б. Залеський (1802–86).

[А. І. Шушківський](#)

Фотоілюстрації

Бібліографічний опис:

Іванівка / А. І. Шушківський // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2011. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-14227>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).